

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *My.*

Cím: *Az élőhalottak között....*

Forrás: *Új Lap*

Bp.

1919. III. 16

(Hely)

Osztályozás

362.1

Hely

Idő

"1919"

Személy

Az élőhalottak között...

Látogatás az Irgalom-Házában

Budapest, márc. 15.

(Tudóstónk jelentése.)

Öbuda egyik legkisebb szegletében, a San Marco-utcában, az ütött-vert vityilók tömkelegéből, mint templom, az emberi irgalmasság temploma, emelkedik ki a maga egyszerű komolyságával az Irgalomháza. Az épület hatalmas telerőtomb közepén áll, emeletsorai messzirenyúló kilátást nyújtanak a főváros alacsonyabban fekvő részeire. Tizenkilenc esztendeje immár, hogy megépítették San Marco hercegné költségén és átadták magasztos rendeltetésének, mely nem egyéb, mint, hogy élet-hossziglani menedékhelyet ad on vallás- és fajkülönbség nélkül mindkét nembeli szegénysorsu gyógyíthatatlan betegeknek. Az alapító mély érzésére valló emberbaráti intencióinak megvalósításában áldozatos munkatársakralátalt az Irgalmas Nének, vagy mint röviden nevezni szokták őket, a kedves testvérek személyében. Az ő gondjaira bízta azokat, kikről már lemondott az emberi tudomány, kiknek már fölében csegett az irtózatot ítélet: gyógyíthatatlan. Nem akarjuk dicsérni ezeket az egyszerű, kopott ruhájú és valóban krisztusi szegénységben élő nővéreket. Nem akarjuk dicsérni őket, mert hiszen ők tiltakoznának ez ellen a legjobban és dicséretünk, bár használók talán a legnagyobb jelzőket, még mindig erőtlentül halványodna el a valóság megfestésénél. Nem is akarjuk dicsérni őket, kik ennek a világnak zajától, tülekedésétől, rágalmától, hizelkedésétől egyaránt távol állnak. Elismerésre nincs szükségük, a dicséretet nem értik meg és így nem is tartanak rá számot. Nem is fogjuk őket dicsérni a másokra

már elkoptatott frázisokkal, csak leírjuk egyszerű, keresetlen szavakkal, ahogy az éppen tollunkra akadt, mit látunk az Irgalom-Házában és legyen ez a dicséretük, váljon ez a dicsőségükre...

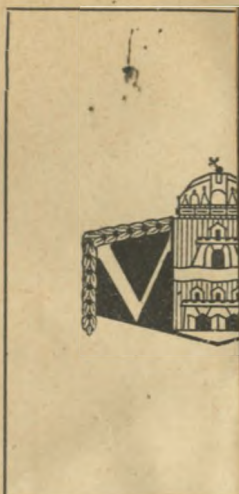
Beszélgetés a főnöknővel.

Szép gondozott ut visz a kerten át az épület főbejárója elé, honnan csakhamar bekerültünk az épület belsejébe. A folyósok tündökölnék a tisztaságtól. A padlózat márványkockái akárcsak a tükröt vetítik vissza az ember képét. A folyósó talp végeiben megpillantok egy nővért, ablakot tisztít. Megkérem, jelentsen be a főnöknőnél. Bevezet az irodába, hol egy idősebb nővér fogad, a helyettes főnöknő. Majd néhány pillanat múlva jön maga a főnöknő. Fiatal apác. Halvány arcához oly jól áll az a fehér, keményített vászonzól összeállított kalapfélé. Bemutakozom neki és engedelmet kérek tőle a kórház megtekintésére. Majd egy darabig elbeszélgetünk. Megkérdeztem, hogy hány nővér van a kórházban. Tizenkilenc, valamennyi beteget ápol. Világi ápolónő nincs. Számottevő segílyt nem kapnak sehonnét. Eddig a belügyminiszterium évente három-ezerkoronás szubvenciót adott, hogy az új rezsim alatt is fogják-e kapni, még nem tudják. Az Irgalom-Házának az ágyalapítványokon kívül egyéb vagyona nincs. 120 betegük van. Az alapítványos ágyak után négy-ötszáz koronát kapnak évente. A betegek legnagyobb része egyáltalán nem fizet vagy csak tíz-husz koronáról lehet szó havonta, hisz mindannyija szegény, vagyontalan. Négy betegük van összevissza, aki havonta háromszáz (!) koronát fizet a teljes ellátásért orvosságért, gyógy-

kezelésért, mindenért. És itt hangsúlyozta a főnöknő, hogy ez a négy beteg valóságos áldás most a házra, mert a legnagyobb inségből szabadította ki őket ez a havi ezerkétszáz korona! A férfi osztályon rokkantakat helyeztek el és ezek után fizet az állam. Az óriás drágaság anyagilag kétségbeejtő helyzetbe sodorta a kórházat és ők már jártak segítségért a fővárosnál és a miniszterumban. A fővárosnál a belügyminiszteriumhoz utasították, a miniszteriumból pedig a fővároshoz irányították őket, mindkét helyen azt mondván, hogy ez nem hozzájuk tartozik, hanem amoda s megfordítva... Arra a kérdésünkre, hogy egy-egy nővér mennyi fizetést kap — hogy ezzel a kifejezéssel éljek — havonta, a főnöknő kijelentette, hogy tizenkilencükre esik összesen 284, azaz kettőszáznyolcvannégy korona! Egyre-egyre nem egész 15 korona és ebből kell ruházkodniuk is! Az egyik nővér már megtanulta a cipésziséget és a nagy inség idején ő látja el szerzetes testvéreit, már olyan, amilyen, magagyártotta cipőkkel.

Végig a kórtermeken.

Egy nővér kalsuzolása mellett végigjárom az épületet. Az első emeleten van két hatalmas kórterem, mindegyikben 25—25 beteg. Benyitunk az egyik terembe. A hófehér ágyakban sápadtképi emberi roncsok pihognak, csuklanak, nyögnek. Szemükkel sóváran néznek végig azon, aki még tud járni, aki még egészségesen mozgatja tagjait. Az ő életük már bevégeződött, ott abban az ágyban, melyben fekszenek, mely már most is koporsójuk.

Közp. nyomt. XX. c.

Járni egyik sem tud. A legtöbbje idegbénult, magával tehetetlen, annyira tehetetlen, hogy még mozdulni sem tud, uralkodni sem tud magán, gyomra, belei telmondták a szolgálatot és átlag öven embert tesznek minden két órában tisztába. A legtöbbnek a felfekvéstől már sebes a háta. Seb, mely már nem gyógyul meg, amelynek egyedüli orvosága a még keményebb nyugvóhely: a koporsó. A másik teremben ugyanez a látvány. Ott is huszonöt tüzet vesztett, reménytelenül pislogó szempár üdvözli a belépőt. Mikor az ágyak sora előtt elhalad az ember, borsózva, hidegrázva, olyasféle érzés szhintja meg, mintha lepráriumban járna, mert orrában már benn van a romlott testnek a felbomlás előtt álló huszövetnek sajátos illata.

Hullaszag az élők körül...

A torzszülötteknél.

A második emeleten szintén van két huszonöt ágyas nagyterem, hol férfibetegek fekszenek. Itt még mintha több volna az élet, és a reménytelen reménység az életben. Itt talnyomóan rokkantak vannak és egy-két civil beteg, de valamennyien magukkal tehetetlennek és néhány kivételével ágyban fekvők. Az egyik nagyterem mellett van egy kisebb terem. Beléptünk ide is. Megdöbbenek a látványtól. Mintha csak valamilyen más világba tévedtünk volna be, hol az embereket formátlanra gyurják. A mozgó alakok groteszkek, esetlenek, torzszülöttek, kicsinyek, fiu-lányok vagy nem nélküliek. Valamilyen artikulátlan, állati hangon, mely szívettépően hat, fordulnak felénk és bambán, egykódvően, majd szenvedelmesen kihátnak ránk a maguk nyelven, amelyet senki sem ért meg, senki sem magyaráz meg, csak az az aszkéta arcú nő, aki mellettem áll apácaruhában és megsimogatja vékony, csontos, átlátszó kezével azokat, kiknek eltorzult képén szörnyűséges alakján még a szempillantás is csak borzadással fut végig...

A született gyöngélméjűek, krctenek osztálya volt ez. Minden egyes beteg arckifejezésén, természetén mint elrettentő istenítélet kint ül a szellemi és testi visszafejlődés eltörölhetetlen bélyege. Egy méter magas a legnagyobb közöttük. Feje idomtalan, összenyomott, orra valósággal belelóg a szájaiba, melynek szélét az aránytalan vastag vérpiros ajak határolja. Természetellenesen hosszú, viaszfehér arc hirtelen hátranyomott homlokkal végződik, mely alatt bent ül a rosszindulatúdn, feketén villogó szempár. A visszatetsző ábrázatot méltóan egészíti ki a túskeként burjánzó, minden rendszer nélkül összevissza kuszált haj. A nyaka olyan, mint a bikáé és ott, ahol másnál az *«Ádámcsutkát»* látjuk, egy karvastagságú dudor éktelenkedik. Öltözet: szoknya...

Kimenekülök a szobából. De még a folyosón is látom magam előtt ezeket a szörnyszülötteket, kiknek tulvilági kacaja, vinyogása, acsarkodása még fülemben cseng. Megrázkodom. Nekem már elég volt a kriptalátogatásból, nekem már elég volt az élők hullaszagából, az alvilágból, a pokol tornácából... Fojt a levegő. Csak ki, ki innen a szobába! Bucsuzkodom. Megköszönöm a kalaurolást és menekülök.

Mikor becsukódott magam mögött az ajtó és újból kint vagyok a csendes, sáros budai utcán, elgondolkozva folytatom az utamat hazafelé. Meg-elevenednek előttem az imént látottak újból. Ismét kísértének a révetegen levegőbe bámulók, még lélekző, de már szagos hullák... a vitustáncot járó gnómok... a jajgató, nyöszörgő reménytelenek... a lázzal küzködők, a halállal alkudozók... És látom közöttük jární a tizenkilenc krélatehér arcu nővért, segítséget, vigasztalást nyújtva.

Nem értem meg őket. Nem tudok felemelkedni hozzájuk, mert gondolatom el-ejtéved és folyton az a kétszáznyolecvan korona motoszkál a fejemben, amelyet igazságosan szeretnék elosztani közöttük!... Mintha meg lehetne őket fizetni, mintha meg lehetne őket dicsérni...

(Ny)

nyozás

háziyomda 1916.